

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษารูทกิจรรมม้าในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์สามประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาถึงโครงสร้างของรูทกิจรรมม้าสำหรับการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการรูทกิจรรมม้าจังหวัดลำปาง ประการที่สองเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการรรมม้าท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางและประการสุดท้ายเพื่อประมาณมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางเพื่อรักษารูทกิจรรมม้าเพื่อการท่องเที่ยวเป็น เอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการรูทกิจรรมม้า ในจังหวัดลำปาง จำนวน 70 คน และกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรรมม้า บริเวณที่จอดรถม้า ด้านหน้าโรงแรมลำปางเวียงทองและด้านข้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการรูทกิจรรมม้าในจังหวัดลำปาง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมรรมม้าลำปาง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายทั้งหมด มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ขับรถม้าเป็นอาชีพหลัก และกรณีผู้ประกอบการรรมม้าที่ขับรถม้าเป็นอาชีพเสริมมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรรมม้ามาเป็นเวลา 1 – 5 ปี

การศึกษาด้านต้นทุนและรายได้ของการประกอบรูทกิจรรมม้าในจังหวัดลำปาง พบว่าต้นทุนทั้งหมดของการประกอบการรูทกิจรรมม้า ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ คือราคารมม้า และม้า ซึ่งพบว่าราคาประเมินรรมม้าตามสภาพปัจจุบันมีราคาเฉลี่ยต่อคันประมาณ 33,472.22 บาท และราคาประเมินม้าตามสภาพปัจจุบันมีราคาเฉลี่ยตัวละประมาณ 40,000 บาทรวมเป็นต้นทุนคงที่มูลค่ารวมเฉลี่ย 73,472.22 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับม้าต่อเดือนเฉลี่ยประมาณ 1,993.10 บาท ค่าธรรมเนียมและภาษี รรมม้าต่อปีเฉลี่ยประมาณ 201.43 บาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 328.42 บาท ด้านรายได้ พบว่า ผู้ประกอบการรรมม้าส่วนใหญ่ได้ให้บริการนักท่องเที่ยวเฉลี่ยประมาณ 28.41 วันต่อเดือน จำนวนรอบที่ผู้ประกอบการให้บริการนักท่องเที่ยวเฉลี่ยประมาณ 1.94 รอบต่อวัน ค่าบริการที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการให้บริการนักท่องเที่ยวเฉลี่ย

ชั่วโมงละ 300 บาท ค่าบริการรอบเล็กที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการให้บริการนักท่องเที่ยวเฉลี่ยรอบละ 150 บาท และค่าบริการรอบใหญ่ที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากการให้บริการนักท่องเที่ยวเฉลี่ยรอบละ 200 บาท ส่วนการกำหนดอัตราค่าบริการของผู้ประกอบการรถม้าส่วนใหญ่สมาคมรถม้าเป็นผู้กำหนด นอกเหนือจากรายได้ค่ารอบแล้ว ผู้ประกอบการยังได้รับค่าทิปจากการให้บริการเฉลี่ยครั้งละ 23.83 บาท รวมรายได้เฉลี่ยอย่างน้อยเดือนละ 9,655 บาท สำหรับการเปรียบเทียบต้นทุนรถม้ากับรายได้ พบว่า รายได้เฉลี่ยที่ผู้ประกอบการได้รับ เมื่อนำไปหักค่าใช้จ่าย จะพบว่าในแต่ละเดือนเจ้าของรถม้าที่ไม่เป็นสมาชิกสมาคมรถม้าลำปางมีกำไรเบื้องต้นเฉลี่ย 7,629.38 บาทต่อคันต่อเดือน ซึ่งมากกว่าเจ้าของรถม้าที่เป็นสมาชิกสมาคมรถม้าลำปางมีกำไรเบื้องต้นเฉลี่ย 7,230.09 บาทต่อคันต่อเดือน

ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจรถม้าของผู้ประกอบการรถม้าส่วนใหญ่คือ ปัญหาถูกกล่าวหา การเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถม้าสำหรับรอรับนักท่องเที่ยว และปัญหาการจราจรบนท้องถนนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสัญจรของรถม้า อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการรถม้าส่วนใหญ่ ยังคงมีความต้องการประกอบอาชีพขับรถม้าเพื่อการท่องเที่ยวต่อไป

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรถม้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงาน ส่วนใหญ่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำปาง มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท

การศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรถม้าในจังหวัดลำปาง พบว่า การมาเที่ยวจังหวัดลำปางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประชุมหรือสัมมนา โดยส่วนใหญ่มาพร้อมกับเพื่อน ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1 วัน แรงดึงดูดในการมาท่องเที่ยวลำปางคือ ผู้อื่นชักชวนมา และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบว่ารถม้าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของลำปาง และเคยใช้บริการรถม้ามาก่อนหน้านี้แล้ว เหตุผลที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้บริการรถม้าเพราะทราบจากการประชาสัมพันธ์และข่าวสาร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในคุณภาพและอัตราค่าโดยสาร โดยส่วนใหญ่นั่งรถม้าในอัตราค่าบริการ 150 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้บริการรถม้าให้ผู้อื่นทราบ

การประมาณมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อรักษาธุรกิจรถม้าเพื่อการท่องเที่ยวเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยินดีจ่ายเงินสมทบกองทุน เพื่อสนับสนุนและอนุรักษ์รถม้าให้เป็นเอกลักษณ์ สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางเป็นจำนวนเงินประมาณ

32.11 บาทต่อคน สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ไม่ยินดีจ่าย ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากไม่คิดว่าการจ่ายเงินเข้ากองทุนแล้วจะช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจรถม้าเพื่อการท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้นกว่าเดิม

6.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

1. ในด้านการเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้ต่อเดือนของผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อหาคำไรเบื้องต้นโดยเฉลี่ยนั้น พบว่าคำไรดังกล่าว ไม่ได้เป็นคำไรทางเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากเป็นคำไรที่ยังไม่ได้หักค่าเสียโอกาสของปัจจัยการผลิตซึ่งได้แก่ ทุน กล่าวคือ ต้นทุนรถม้า และม้า ซึ่งไม่ได้นำมาเกี่ยวข้อง เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการจะได้รับมรดกมา
2. ปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจรถม้าพบและควรได้รับการแก้ไขคือปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถม้าสำหรับบรรดานักท่องเที่ยว โดยเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากทางจังหวัด ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะให้ปัญหาที่ไม่ใหญ่มากนัก แต่หากจังหวัดให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง รวมถึงอำนวยความสะดวกในการเพิ่มพื้นที่สำหรับจอดรถม้าให้มากขึ้น จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวใช้บริการรถม้าเมื่อมาเยือนจังหวัดลำปาง ได้มากยิ่งขึ้น
3. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างหรือพนักงานที่มาประชุมหรือสัมมนา ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้บริการรถม้าสำหรับท่องเที่ยว ควรมีการขอความร่วมมือกับโรงแรมที่จัดประชุมหรือสัมมนา ให้มีการเสนอโปรแกรมการนั่งรถม้าให้แก่ผู้จองห้องพักหรือผู้เข้าร่วมสัมมนานั่งรถม้าในราคาพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการรถม้าและเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับจังหวัดอีกด้วย
4. จากผลการศึกษาอัตราค่าบริการพบว่าถูกกำหนดโดยสมาคมรถม้าลำปาง โดยคิดค่าบริการให้เป็นอัตราเดียวกัน และเจ้าของรถม้าที่ไม่ได้เป็นสมาชิกก็ยอมรับในการใช้ราคาดังกล่าวดังนั้นสมาคมรถม้าลำปาง ควรมีการกำหนดนโยบายทางการตลาดที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการ เช่น จัดโปรแกรมเส้นทางท่องเที่ยวพิเศษในอัตราค่าบริการที่นักท่องเที่ยวยอมรับได้ เพื่อที่จะเพิ่มกำไรของผู้ประกอบการให้สูงขึ้นด้วย อนึ่งเส้นทางท่องเที่ยวควรจัดให้มีความหลากหลาย เช่น ให้แวะผ่านวัดเก่าแก่ในตัวเมืองลำปางที่มีชื่อเสียง หรือให้สามารถแวะซื้อเซรามิกส์ เป็นของฝากได้ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนช่วยสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้มากยิ่งขึ้น

6.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการรถม้าในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงสิงหาคม 2547 ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนน้อย แต่หากทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในช่วงฤดูท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเมษายน อาจทำให้การศึกษาในส่วนของรายได้ผู้ประกอบการรถม้าและจำนวนรอบที่ให้บริการต่อวันสูงขึ้นมากกว่านี้
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้รวมถึงประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดลำปาง ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการประกอบการธุรกิจรถม้าได้ เช่น ปัญหาด้านการจราจร เป็นต้น